

Historie

“Eng er agers moder”

“Eng føder ager” eller “Eng er agers moder” er mundheld, brugt af de vestjyske bønder før i tiden, også dem, hvis gårde gik ned til Kirkeå. Vendingerne vidner om, hvor vigtige de lave og ofte oversvømmede områder ned til et vandløb var for gårdens produktion.

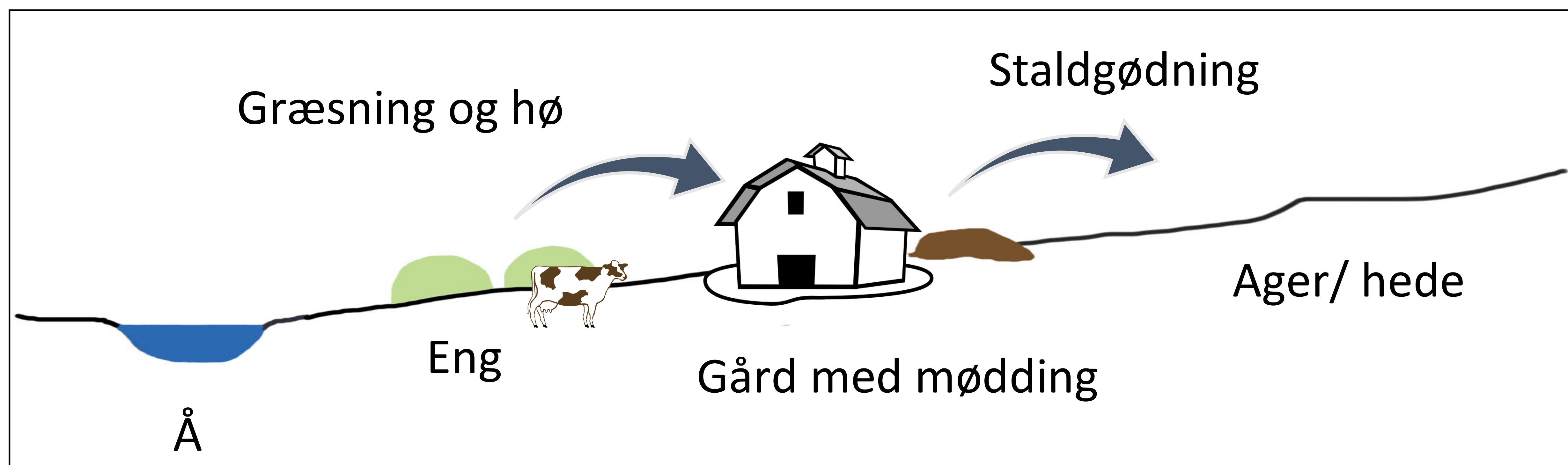
De gamle gårde var placeret langs med engene på hver sin side af Kirkeå, og de frodige engarealer gav næringsrig føde til kreaturerne året rundt: Om sommeren græssede de på engene, og her bjergede man hø til vinterfoderet. Engene dannede grundlag for husdyrholdet: Jo større engareal en gård havde, jo flere kreaturer kunne man holde på stald vinteren over.

Arealet til græsning og høslæt kunne øges ved at anlægge engvandingsanlæg. Der har været flere engvandingsanlæg langs Kirkeå.

Kreaturerne gødning blev spredt på agrene og heden længere væk fra åbredden og havde stor betydning for udbyttet af korn her.

Engene var således et vigtigt led i en effektiv “gødningspumpe”, som fortidens bønder tidligt forstod betydningen af.

Kreaturer og stude var en vigtig eksportvare – tænk på Drivvejen ned gennem Vestjylland, som blev brugt til at drive kvæg til markederne i Tyskland.

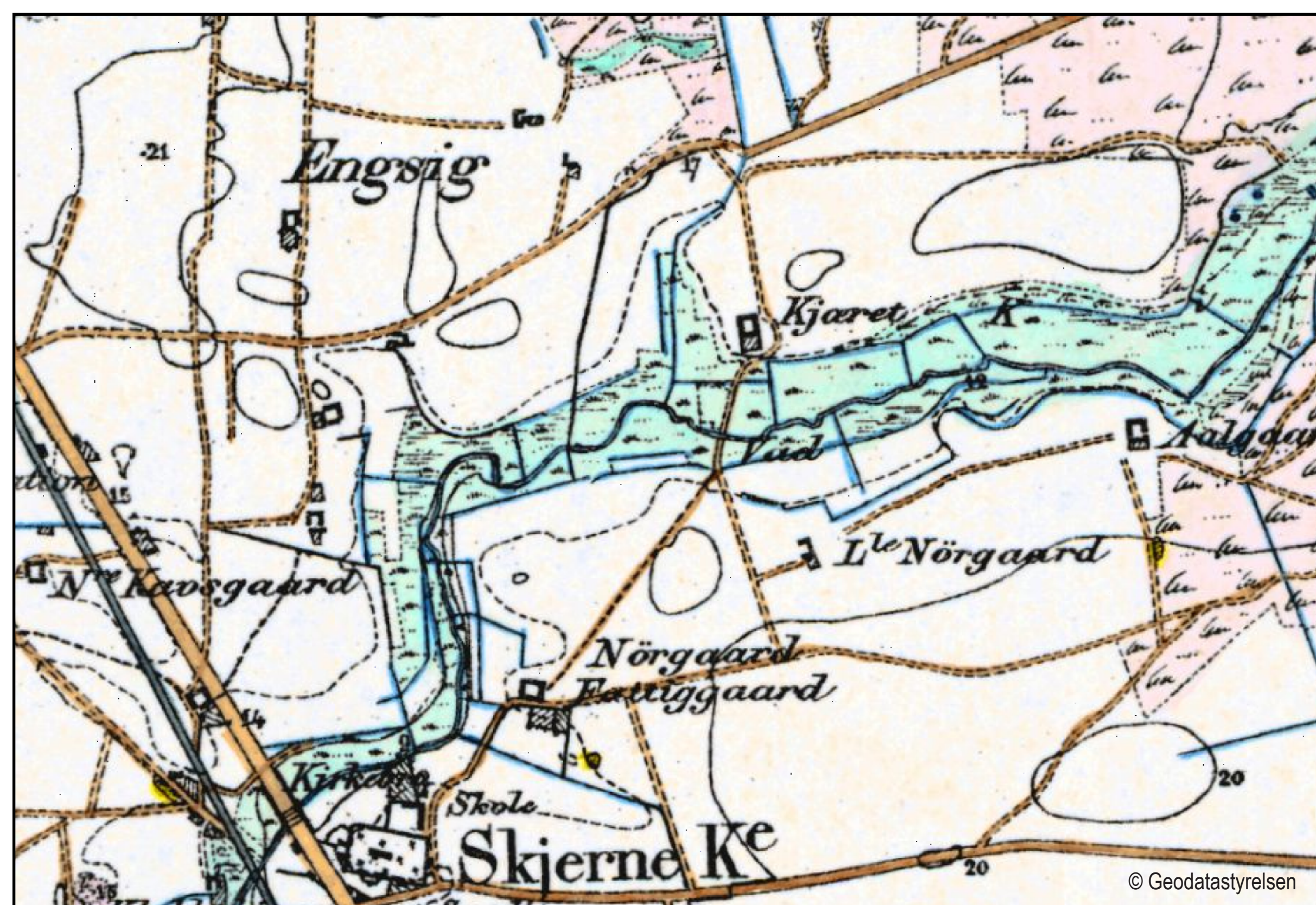

Engen lever videre i nutidens navne

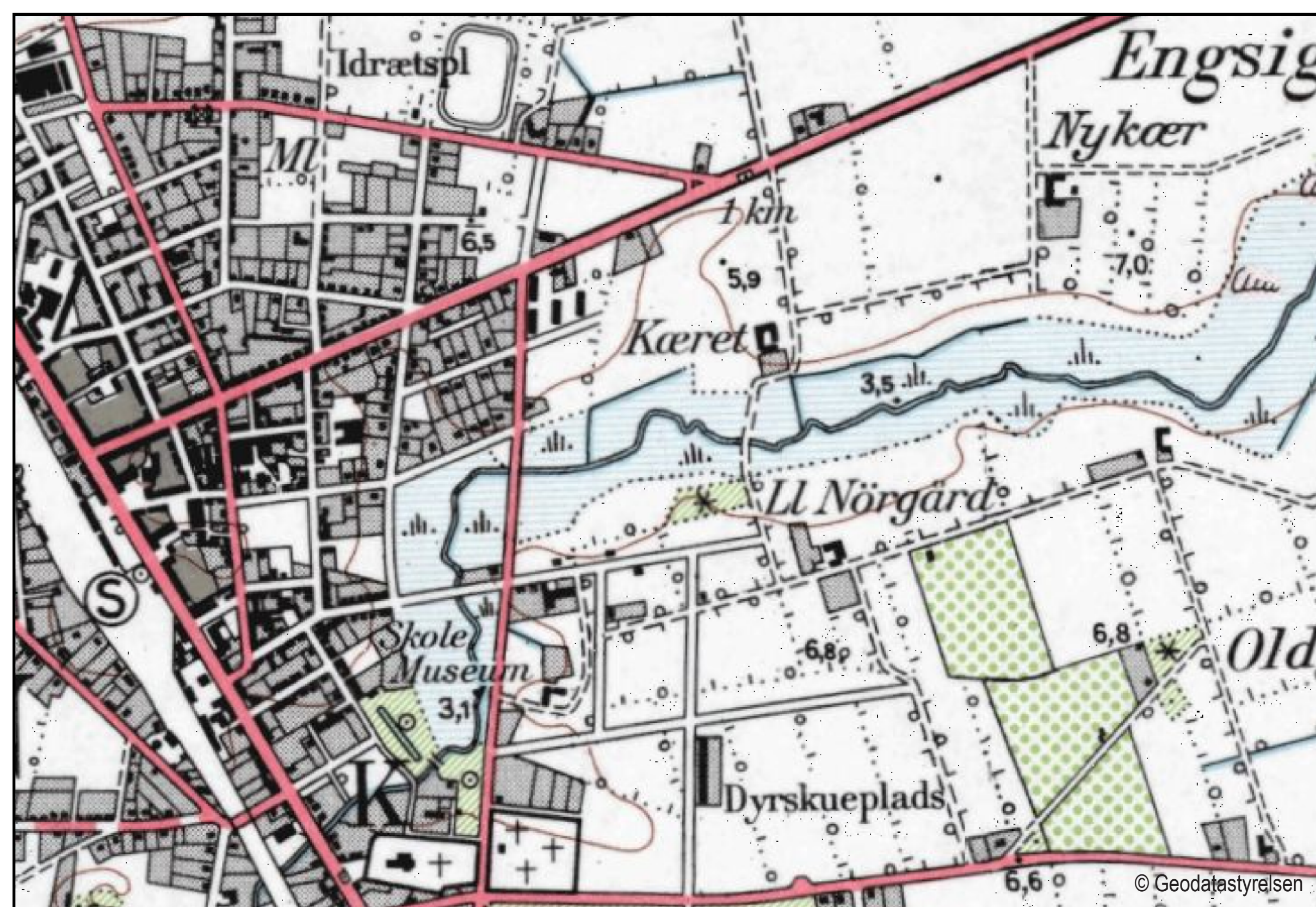
Engens og enggårdenes betydning går igen i nutidens stednavne. Navnet “Engsig” betyder “våd eng”, den gamle betegnelse for området nord for Kirkeå, hvor Skjern ligger i dag. Vi kender Enghavevej, Engsiggade og Engtoften.

Gården Nørgaard (senere omdøbt til Store Nørgaard, da aflæggergården Lille Nørgaard kom til) har fået sin vej, og det samme med gården K(j)æret (Kærvej) og dens aflæggergård Nykær (Nykærvej).

Hvor vigtige engene var for det vestjyske landbrug, kan også aflæses af den indberetning, som lærer L. Petersen, Marup, i 1922 foretog til Stednavneudvalget, som ønskede en registrering af lokale og uformelle stednavne. For gården Kjæret angav han navne som Koeng, Gaardeng, Bløde, Trindeng, Toft, Lave Agre og Stakstykke.

Kortet angiver to gårde syd for åen: (St.) Nørgaard, der på dette tidspunkt er fattiggård, og Lille Nørgaard. Nord for åen gården Kjæret, hvis stuehus stadig står. De hvide områder er opdyrket ager, langs åen er der engarealer (blå) og mod øst hede (lyserød). Det Høje Målebordsblad, 1871.

Kæret er nu blevet til to gårde med Nykær mod øst. På Nørgaards jorder er der nu dyrskueplads og mod øst 2 frugtplantager (grønne). Enghavevej er ført over åen, og parceller under etablering. Bemærk at området betegnes Old - Kirkeå hed før Old Å. 4 cm kort, 1953-1976.